

Birželio 21-oji

*„Ka vakare veiksi? Gal susitinkam? Pasitikciau
tave aciklaupes ant keliu.“ Tokią žinutę šian-
dien gavau nuo kolegos, nuo to prakaituoto
Luko, kur pasakojau. Trečia tokio tipo žinutė šį mėnesį,
be jokio konteksto, tiesiog. Ir ką man atrašyt? Galėčiau
HR skyriui pasakyti, bet jo teta ten dirba, vis tiek jam nieko
nenutiktų – niekas neatleidžia savo mėgstamiausių sūnė-
nų, net jei jie ir rašo tokias siaubingai nejaukias žinutes. Ir
net ne man vienai. Sakyt man ką nors? Jeigu pasilenkiu
kairėn, matau, kaip tabaluoja jo kojos. Žemės net nesiekia.*

*Kodėl aš vis dar čia? Ir kodėl visi čia bendrauja tik dviejų
trijų raidžių trumpiniais? CSM. ROI. KPI. Kodėl negalim
bendrauti kaip normalūs žmonės? Ir dar nuo tos kavos iš
aparato man vėl rūgštis kaip lava sukilo.*

*Nemaniau, kad pradėjus nešioti tą rožinio kvarco žiedą su-
lauksiu būtent tokių komplimentų. Ai, bet ar „aciklaupes“
yra komplimentas? Žodžiu, nemaniau, kad rožinis kvarcas*

trauks visokius keistuolius. Gal ir tau paimt? Galėsim keistuolius traukt dviese. Turėsim dar kažką bendro.

P. S. Matei, kas vyksta Konge? O Amerikoje?

P. P. S. Niekas nesikeičia? ŠMC baras, 2100?

Pagarbiai,

Jūratė P.

Klientų aptarnavimo specialistė

Giltė monotoniškai klajojo akimis po Jūros laišką. Ausyse įstatytuose ausinukuose vis garsiau aidėjo tinklalaidės svečio balsas, pasakojantis, kad jūros dugne guli tūkstančiai mangano gumbų, kurie tik ir laukia būti surinkti kaip kokie išsibarstę golfo kamuoliukai akinamai žalioje vejoje. Giltė tyliai nusijuokė išpūsdama orą pro nosį ir paspaudė *atsakyti*. Kitas tinklalaidės pašnekovas, žemo tembro jūrų biologas, kažkaip beviltiškai nusijuokė ir pradėjo dėstyti, kad mangano rinkimas negrįžtamai sužalotų jūros dugną ir jo fauną, o žmoniją tai pasmerktų mirčiai. Žmonijos išnykimo galimybę greitai pakeitė reklama apie internetinį saugumą. Giltė reklamos neprasuko – norėjo bent trumpam pajusti saugumo iliuziją, nors ir virtualią.

Jūra,

Visų pirma – wtf?!. (Atleisk už dar vieną trijų raidžių trumpinį – kartais jie tikrai praverčia.) Aš tavo vietoj apie žinutes tikrai pasakyčiau HR. Kas blogiausio gali nutikti? Išmes tave iš darbo? Ir ką? Bent tos rūgštis keliančios kavos

neberekės gert. Visų antra, tu esi super žmogus, ir, manau, čia tavo asmenybės, ne kristalo kaltė – tu visada traukei keistesnius žmones. Atsimeni tą vaikiną, kur tau dovanojo savo poezijos knygą? Jis net šaldytuvo namie neturėjo. Kas neturi šaldytuvo?.. Arba tą panelę, kur iš Paryžiaus buvo atvarius? Santykių nieiško, bet visiems prisistato kaip tavo mergina. Ir tada įsižeidžia, kai jos ranką paimi. Koks suaugęs žmogus taip elgias?.. Tada dar jokio kristalo neturėjai. Gal pati juos pritrauki tas savo erdves valydam, žoleles degindama? Pasidomėt daugiau čia reikia... Ai, man atrodo, kad ta jo poezijos knyga dar vis pas mane, jeigu kada gyvenime tau pritrūktų poezijos.

Kongą mačiau labai trumpai, nes šiandien man jau per daug. Amerikos matyti nebenoriu. O tu matei, kiek miško išdegė Antakalnyje? Man išvis toks jausmas, lyg grotume smuikais skęstančiame Titanike, tik mūsų ofisinės kėdės labai patogios. Nors gal čia tiesiog oro slėgis veikia šiandien, nežinau.

Per pietus, be to, apsiverčiau, SEO Tadiui pasakodama apie Laiką, tą šuniuką, kurį sovietai išsiuntė į kosmosą. Nemanai, kad tai vienas blogiausių žmonijos sprendimų? SEO Tadas net nežinojo, kad taip buvo. Nežinojimas neatleidžia nuo nusikaltimo, asile.

Linkėjimai,

Giltė

P. S. ŠMC labai laukiu!

Giltė išsiuntė laišką ir išjungė kompiuterį – taip nutrūko ir verslininko bei jūros biologo šnekėsiai ausinukuose.

Ji apžvelgė tuštėjantį ofisą: pavieniai, į džemperius įsivynioję žmonės nuleidžia stovimus stalus, renka per dieną susikaupusius puodelius ar spėlioja nenumaldomai artėjančio kompanijos vakarėlio temas (kol kas spėjimų variantai tik trys: mafija, džiunglės ir *Netflix* serialai). Nors dar nėra šešių, ofisas jau pustuštis. Fluorescencinės šviesos negailestingai plieskia ant baltų lentų, nusagstytų mėnesio statistika, kačių ir Maiklo Skoto memais.

Susirinkusi pietų dėžutę, vazeliną ir ausinukų dėkliuką, Giltė pasuko lifto link. Akis perstėjo, o nosis buvo išdžiūvusi nuo neadekvačiai stipraus kondicionieriaus, pučiančio tiesiai virš jos darbo vietos. Peršalimas vasaros viduryje dirbant ofise ir Juodojo penktadienio reklamų apie puodų išpardavimus rašymas trims mėnesiams į priekį žlugdo žmogų, tikriausiai tai jau ir moksliškai įrodyta.

Kasdieniai pokalbiai su Jūra buvo Giltės gelbėjimosi ratas. Susirašinėdamos per *Outlooką* abi galėjo apsimesti, kad dirba rimtus, korporacijai naudingus dalykus. Be to, abi buvo nusprendusios, kad elektroniniai laiškai prideda savotiškos romantikos. *Lyg būtume kokiame ankstyvame 2000-ųjų seriale*, sakė Jūra. *Arba tame filme – „Jums žinutė“!*

Lifte, žiūrėdama į veidrodį, Giltė tyrinėjo blakstienų tušo gumulėlius, nusėjusius tamsius jos paakius ir blyškius skruostus. Rudos akių rainelės plaukiojo išsausėjusiose, paraudusiose nuo kompiuterio ekrano (ir prakeikto kondicionieriaus!) akyse. Giltė sucaksėjo liežuviu ir nubraukė pirštu tušo trupinėlius.

Liftui mirksint aštuntą, septintą aukštus, Giltė greitai persirišo mentes siekiančius juodus plaukus į kuodą ir pasitvarkė

kirpčius, per kuriuos jau darėsi sunku matyti. Nesužavėta savo sprendimo šį mėnesį pataupyti neinant į kirpyklą ji suspaudė lūpas ir darskiai nužvelgė save: juodi, kadaise juokais iš *Humanos* nusipirkti marškinėliai su kaukiančiais vilkais (pasak Jūros, jie tapo jos uniforma), tamsiai mėlyni džinsai, nutrinti žali sportbačiai. Krapštydama nykščio nago odele Giltė pasitvarkė vis nuo peties slystantį medžiaginį maišelį su kalbų mokyklos, kurioje Jūra kadaise tris mėnesius mokėsi japonų, reklama ir nususuko nuo išdžiovinto, pavargusio savo atvaizdo.

Jūra sako, kad kūrybingi žmonės, kuriems pritrūksta drąsos, lieka sukti ratus aplink savo svajones kaip maitvanagiai ir įstrin-ga darbe, bent šiek tiek primenančiame tai, apie ką jie svajoja. Giltei tenka pripažinti, kad tikriausiai dėl to ji ir kuria reklami-nius tekstus apie keptuves ir mezgimo reikmenų dėžutes užuot rašiusi *ta*, jos galvon įsiėdusią istoriją apie futuristinę visuomenę ir eutanaziją.

Giltė atsiduso ir, vos metalinėms lifto durims prasivėrus, kri-to į vasaros prisirpusį miestą.

Birželio vidurio karštis šiomet buvo nepakeliamas. Jūra liepė nesiskųst, nes ji skaičiusi, kad Pakistane šiomis dienomis temperatūra siekia +50 laipsnių. Tąkart Giltė pridėjo pirštą prie Jūros lūpų sakydama, kad nerimas dėl globalinio atšilimo prie taurės raudono vyno beveik visose pasaulio šalyse yra laikomas federaliniu nusikaltimu.

Giltė užkopė senu, išvažinėtu asfaltuotu įvažiavimu į kie-mą ir, pasukusi laiptinės link, sustojo. Prie senamiestinio gelsvų plytų keturaukščio, ten, kur paprastai trina benamės katės, ant aptrupėjusių įėjimo laiptų sėdėjo vaikinai tamsiais garbanotais plaukais. Atrodė, lyg būtų pasiruošę keliauti į apdovanojimą

ceremoniją, o gal į laidotuves – vilkėjo nepriekaištingą juodą kostiumą ir baltus marškinius, neįtikėtinai artimo atspalvio jo veido odai. Bet kodėl tuomet jis taip nerūpestingai sėdi ant tų laiptų?

Veidu jis buvo nusisukęs nuo Giltės ir, rodos, stebėjo vaikus, lakstančius tolėliau, ant tuščio Petro Cvirkos statulos pjedestalo. Giltė sunkiai atsiduso ir iš paties medžiaginio krepšelio dugno kuo tyliau pabandė išžvejoti buto raktus. Visgi šimto raktų barkštelėjimą išgirdęs vaikiną atsisuko į Giltę. Pailgas, ant kaukėtos rankos parimęs nepažįstamojo veidas, rodos, atgijo. Juodos – *juodos?* – akys sužybsėjo auksinėje vakarėjančios saulės šviesoje. Mąslių išraišką pakeitė nušvitusi šypsena. Jis pašoko ant kojų. Giltė žengė žingsnelį atgal.

– Gilte! – sušuko vaikiną, artėdamas jos link.

Ilgos – kažkokios *per ilgos* – jo rankos išsiskleidė apsikabinimui, bet, Giltei žengus dar vieną žingsnelį atgal, nusileido.

Iš kur jis žino mano vardą?

Nužiūrinėdama vaikiną Giltė nusprendė, kad jis tikrai nėra benamis: kostiumas išlygintas nepriekaištingai, marškinių apykaklė krakmolyta (kas dar tai daro?), siauras, juodas kaklaraištis tobulai užveržtas, o nublizgintuose lakuotuose jo batuose atspindi iškreiptas Giltės atvaizdas.

– Tu net neįsivaizduoji, kaip džiaugiuosi tave matydamas! – entuziastingai nusijuokė vaikiną.

– Kažką maišai, – galvą papurtė Giltė.

Ji baimingai šyptelėjo nepažįstamajam (dažniausiai tokia šypsenėlė skirta vyrams, laidantiems komentarus stotelėse) ir žengė laiptų link.

Vaikiną išsitraukė kažką iš kišenės.

– Nemaišau, deja.

Jis ištiesė delną – jame gulėjo senas, nuo laiko patamsėjęs raktas, prisegtas prie apvalaus metalinio pakabuko, kiek didesnio už dviejų eurų monetą. Ant tamsiai mėlyno pakabuko blizgėjo sodriai geltonas, kur ne kur žalstelėjęs sriubos dubenėlio atvaizdas. *Ar tik mano močiutė ne tokį pakabuką turėjo?*, šmėstelėjo mintis Giltei. *Šitas taip pat nunešiotas per ilgas keliones striukės kišenėje, ir dubenėlis taip pat primena žalvarį...*

– Negaliu tau jo duoti, turi pasiimti pati, – tarė nepažįstamasis ir ištiesė delną Giltei. – Praeitą kartą pasakojai apie laisvą valią ir kokia ji svarbi, ypač tokiuose sandoriuose, tad jeigu turėčiau daugiau laiko, tikrai tau viską plačiau nušviesčiau, bet dabar...

Vaikino žodžiai skambėjo toliau, bet Giltė jų nebesiklausė. Jos žvilgsnį, visą jos kūną traukė tas nutrintas raktas, kažkodėl toks pažįstamas, toks... savas. Ji lėtai ištiesė ranką ir, pasidavusi traukai, suspaudė raktą delne. Sekundę pajuto neapsakomą šaltį, tada staigią kaitrą, ir Giltė nebegalėjo galvoti apie nieką kita, tik tai, kaip jos ranka dega, bet pirštai ne savo noru dar tvirčiau gniaužia kaistantį metalą.

Ir tada tai, kas užmiršta, paskubomis įsisuko atgal į Giltės atmintį: ji yra *dabar*, prie aptrupėjusio namo, prie pjedestalo, ant kurio dar neseniai stovėjo Petro Cvirkos statula, tarp linguojančių paspirtukininkų ir naujienų apie Eloną Muską bei striginėjančių mobiliųjų programėlių, bet... yra ir *tada*, kai dar nebuvo išrasti troleibusai, kai elektriniai ūsai neraižė miesto dangaus, tada, kai miesto dar nebuvo, ir *vėliau* – kai jis tik atsirado. Giltė girdėjo *tada* kaukiantį geležinį vilką, regėjo naktįje mirksinčius aukurus, visu kūnu juto jų šilumą, delnais glostomus šiurkščius laumės plaukus, užuodė Rasų vainikus ir kraujažolių puokšteles,

regėjo dalgį prie senolio kojūgalio, dalgį prie pamėlusio skenduolio kūno. Galiausiai jos galvoje neliko nieko kita, tik mintis apie pasimetusią vėlę, kurią turi priglausti.

Metalas jos delne vis kaito, o tada akimirksniu atšalo, ir Giltė vėl atsidūrė tik *čia, dabar*. Tiesiai priešais jį – Magylą.

– Gilte? – jo balsas prasiskverbė pro miglą, laiką ir skrandyje kaistantį pykinimą.

Giltė stipriai užsimerkė lyg bandydama išvaikyti realybę užvaldančią haliucinaciją. Galiausiai išdrįso pažvelgti tiesiai į juodas Magylos akis. Ji ir vėl yra čia, ir dabar ji puikiai prisimena, kaip garbanoti jo plaukai einant miškais visada prisirenka sausų spyglių, o jo spinta pilna nesuskaičiuojamų to paties juodo kostiumo, baltų marškinių ir plono juodo kaklaraiščio variacijų, ir jo marškinių kalnierių visada krakmolytas. Prisimena ir tai, kad kadaise nebuvo nei dienos, kai jiedu nedirbtų kartu.

Giltės akys prisikauptė karštų ašarų. Ji pažvelgė į delne jau atšalusį metalo gabalą, kuris šiame gyvenime turėjo rakto pavidalą. Nerimas ėmė kutenti Giltės pirštus, sukti ratus jos skrandyje. Ausyse vis greičiau tvinkčiojo širdis.

Negali būti!..

– Ne! – pro sukąstus dantis išspjovė Giltė, o Magylos silueto kontūrai išsiliejo ašarų rūke, ji net nepastebėjo jo veide įsimetusios sumaišties. – Ne, dar ne laikas!

Jos kvėpavimas dar padažnėjo ir pasunkėjo. Nuo peties vis slydo tas užknisantis medžiaginis maišelis. Magyla, lyg suprasdamas keblią padėtį, uždėjo ranką jai ant peties norėdamas patvarkyti tą maišelį, bet tai tik pablogino situaciją: Giltė staigiu judesiu nustūmė jo kaulėtą delną. Atbulomis traukdamasi nuo Magylos ji metė raktą jam po kojų.

Magyla – tas praeities ženklas – liko stovėti vietoj.

– Dar ne laikas, Magyla, negali būti... – tarė Giltė šluostydama ašaras.

Vaikinas atrodė nusivylęs, jo žvilgsnis sunkus. Jis atsiduso ir paėjęs į šoną, nenoriai ilga ranka mostelėdamas Giltei, tarsi praleisdamas. Ji pasileido bėgti aptrupėjusiais laiptais viršun, į saugų butą ketvirtame aukšte.

Giltė nebuvo tikra, bet jai pasirodė, kad dar nugirdo Magylą atsainiai sušunkant *pasimatysim namie!* Ji nenorėjo to net girdėti, bet žinojo, kad taip ir bus. Visada būna.

Giltės žingsniams nutilus, Magyla vėl prisėdo laiptinėje. Šįkart pirmą susitikimą su Gilte jis įsivaizdavo šiek tiek kitokį: daugiau šypsenų, mažiau ašarų. Galbūt – *Magyla, kaip gera tave matyti!* Arba – *Magyla, tavo šukuosena žiauriai tinka prie šio šimtmečio madų!* Ir, žinoma, – *Magyla, pasiilgau tavęs ir tavo nerealaus humoro jausmo!*

Magyla ištiesė kojas. Stebėjo tuščią duobutę smėlyje, kurioje ką tik gulėjo numestas raktas. Seilėmis suvilgė pirštus ir nusivalė purvo dėmę nuo lakuotų juodų batų. Iš vidinės švarko kišenės išsitraukė laišką – kraštai aplamdyti, popierius nučiupinėtas, matosi mažytės skylutės, kur buvo nutūpusios kelios kibirkštys. Bet darsyk atsiversti laišką Magylai jėgų neužteko. Bent kol yra vienas. Jis užsimerkė ir leido ausis užpildyti džiaugsmingiems parke žaidžiančių vaikų klyksmams, troleibusų gausmui ir bundančio lauko baro stiklinių žvangesiui.

Nejučia jis vėl ėmė galvoti apie mirtį – tai visada padeda nusiraminti.